

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kotločnega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korotška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korotška cesta št. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petletnosti za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznauka“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petletnosti 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torika opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Hudi boji v Karpatih.

V celem karpatskem gorovju hudi boji. — Najhujši boji za prelaz Dukla. — V Bukovini prodiramo in zavzeli mesto Kimpolung. — V zahodni Galiciji izpraznili Rusi mesto Tarnov. — Pred Varšavo vedno srditejši boji. — Pomorska bitka med Angleži in Nemci. — Turki ob Sueškem prekopu. — V Italiji in Rumuniji pojema bojaželjnost.

Junaštvo slovenskih vojakov.

O naših spodnještajerskih in splošno slovenskih polkih gre sloves, da so si v sedanji veliki boji z mogočno rusko armado priborili nesmrtni venec vojnih lavorik. Poročila, ki prihajajo z bojišča, slavijo zadnje dni posebno junaške čine pešpolka št. 87. (celjskega), št. 47. (mariborskega) in 17. (kranjskega). Ti trije po veliki večini slovenski polki so v šestdnevni boj, ki so se vršili koncem januarja v bližini prelaza Dukla (v Karpatih) in so dosegli svoj višek dne 28. januarja, doprinesli skoro čudeže junaštva. Ob hudem mrazu, visokem snegu in v drugih težavnih razmerah so naši junaki prizadajali posebno dne 28. januarja sovražniku silovit udarec. Posebno celjski (87.) pešpolk se je v tej boji ovekovečil s čini, ki bodo v zgodovini polka blesteli kot vrhunec hrabrosti.

Vsa avstrijska javnost, da celo neslovenski listi, med njimi celjska „Deutsche Wacht“, graška „Tagespост“ in drugi Slovencem ne ravno naklonjeni časniki opisujejo vrline naših slovenskih mož in mladeničev na bojišču. Višji častniki, ki vodijo našo armado v boj proti mogočnemu sovražniku, so polni hvale, ko omenjajo naše polke. General Borčević, kateri poveljuje armadi, ki je sedaj razvrščena ob Dukla-prelazu in v katero so uvrščeni večinoma vsi slovenski polki, se je napram nekemu dunajskemu časnikarju, kakor poročamo na drugem mestu, posebno laskavo izrazil o vrlinah svojih vojakov. Iz pisma naših slovenskih fantov, ki jih priobčuje naš list v oddelku „Slike iz vojne“, je posneti, da naši slovenski vojaki res v polni meri zaslužijo pridelek „junaki“.

Sovražnik je zadnje dni meseca januarja hotel na vsak način predreti našo bojno črto ob Dukla-pre-

lazu, presekači avstrijsko armado na dva dela in zopet udreti ob tej točki na Ogrsko. Rus je računal na število svojih vojakov, ni pa računal na hrabrost slovenskih polkov, ki so bili zbrani na tej važni postojanki. 87. pešpolk je stal, kakor je posneti iz poročil z bojišča, na najnevarnejši točki. Ob strani sta mu bila pešpolka 47. in ljubljanski lovski bataljon št. 7.

O teh bojih se poroča s Karpatov: Noč od 27. na 28. januarja je bila izredno mrzla. Ko je napočila jutranja zora, se je videlo, kako so velike množice ruskih vojakov, ogrujene v bele plašče, bližale se našim dobro utrjenim postojankam. Pustili smo, da se se nam sovražne vrste, ki so sledile tesno druga drugi in smo jih radi velike oddaljenosti in belih plaščev težko natančno opazovali, mirno približale. Ko so se Rusi dovolj približali našim postojankam, smo začeli silovito streljati med nje. Naši dobro namerjeni infanterijski in strojni pušk je grozno moril med bližajočimi se Rusi. Vista za vrsto je zginjala v snegu, vendar so vedno nove sovražne čete prodirale proti nam. Tudi te je dosegla ista usoda kot prve. Končno so zadnje sovražnikove rezerve popadale pod našim ognjem. Več tisoč ruskih mrličev je pokrivalo bojišče. Sedaj je bil sovražnik dovolj tepen, prišel je toraj čas za protinapad. Naši spodnještajerski fantje in možje so skočili iz svojih strelskih jarkov in so se vrgli na sovražnika, ki je še vedno bil v premoči. Rusi so bili napadeni tudi v bok in tako se niso mogli več dolgo ustavljati našemu junaštvu. Sovražnik je pometal puške v sneg in držal roke v zrak! Siloviti ruski napad je bil toraj krvavo odbit, več ruskih polkov je bilo popolnoma razpršenih. Bojišče je bilo debelo pokrito z ruskimi mrličmi, a naše izgube so bile izredno majhne. Čez 1400 ujetnikov je prišlo v roke naših polkov. Polk št. 87 je ujel nad 800 Rusov, pobil pa jih je približno 1000; tudi ranjenih je bilo veliko število. Skoro nepregledne so bile ujete ruske čete,

ki so korakale ob spremstvu hrabrih vojakov 87. pešpolka. Naši so Rusom toraj pošteno namazali jermena. Polk št. 87 se je odlikoval kot eden najhrabrejših avstrijskih polkov. Korno poveljstvo je polk telefonično pohvalilo.

V taboru je po končani sijajni zmagi zavladalo veliko veselje. Naši fantje so veselo prepevali bojne pesmi ter so si ob pečeh v okopih drug drugemu pripovedovali posamezne dogodke iz krvavega boja. Veselje naših vrljih junakov je bilo tudi popolnoma opravičeno, kajti uspeh avstrijskega orožja je bil ta dan izredno velik. Rusom se je popolnoma ponesrečil pokus, predreti pri prelazu Dukla naše postojanke. Tako ima zmaga, ki so jo dne 28. januarja v prvi vrsti odločili naši slovenski vojaki, nepregleden upliv na razvoj bitke na ostali črti v Galiciji in Karpatih.

Slava junaštvu vrljih slovenskih sinev!

Slike iz vojne.

Kdor v Boga zaupa, lahko prenaša težave.

Matevž Rampre, doma iz Stopre pri Rogatecu (brat č. g. kaplana Franca Rampre), piše z južnega bojišča svojim domačim dne 27. januarja:

Dragi domači! Nahajam se na trdnjavi S... ob črnogorski meji. Naša postojanka leži 900 m visoko, torej smo še višje doma, kot je naša Donačka gora. Nasproti nam leži, kakih 2000 korakov oddaljeno črnogorsko gorovje. Med nami in Črnogorci se razprostira mala dolinica, katere pomeni past za sovražnike. A preklicani Črnogorci nočejo na to stran, da jih tam čaka črna smrt. Sovražniki so že dostikrat po-

časa je šla poleg Gašpurja, nato je obstala, povohala krvavo sled in meketaje zletela h Gašpurju; a on se ni zmenil za zvesto žival, ni slišal njenega žalostnega meketanja, korakal je omoten in zmešan proti svoji koči. Z največjim naporom je došel do nje, a v njo ni mogel več; pred vrat se je zgrudil in obležal nezavesten.

Tedaj je prišla Črničeva Roza kakor slučajno po cokle. Ko je zagledala Gašpurja pred kočo vsega v krvi, se je silno prestrašila; beseda ji je zastala v grlu in oči so se ji izbulile v groznem strahu. Se le čez nekaj časa je prišla k sebi; iz grla se ji je izvil pretresljiv glas: „Sveti Jožef, kaj se je zgodilo! Gašpur, ali si še živ?“

Stopila je k njemu, prišla ga za glavo in mu pogledala v obraz. Žila mu je še bila, a obraz je bil bled in spačen od hudih bolečin. „Gašpur“, je govorila, „ali si padel? Jagri te menda niso vstrelili, ali kaj?“ Ker ji Gašpur ni odgovoril in se tudi ganil ni, pograbila ga je Roza in vlekla v kočo, kjer ga je položila v posteljo. Urno je poiskala cunj, namočila jo v vodo in brisala z njo Gašpurja po obrazu in po čelu. Tedaj se je prikazala rana: čisto majhna je bila in kri je sllila iz nje. „Gašpur, Gašpur“, klicala je Roza, „zavedi se, saj ni tako hudo“. In kakor bi jo bil starec slišal, vzdramil se je in pogledal po zobih. „Kje sem? Al: so že zbežali Rusi? Kočo so mi hoteli vzeti in marogo, zato so me vstrelili, a jaz še živim. Hu, proč odtod, domov!“ Roza ga je mirila, kolikor ga je mogla in znala. Razveselila se je, da se je zavedel, toda njegovo zmešano govorjenje jo je prestrašilo, reva se je začela jokati.

Čez nekaj časa je Gašpur zaspal. Tedaj je sklenila Roza poklicati Jevšnikove na pomoč. Prišli so in

LISTEK.

Gašpurjeva smrt.

(Konec.)

Rob ni bil daleč od koče, zato sta kmalu dospela s kozo do zaželjenega grma. Gašpur si je ovil vrv okoli roke, vsedel se poleg grma in se zamislil. Pogled mu je splaval v daljavo. Tam doli na obzorju se je raztezala snežena Peca; pred njo pa je stala kakor na straži gora Sv. Uršule. Gašpur se je zagledal v belo cerkev, usta so se mu zganila in izpregovoril je:

„Daleč, daleč od mene si ljuba cerkva, a iz te vidim. Kakor nevesta si oblečena v belo oblečilo. Pozdravljaj me in jaz te tudi. Letos sem te obiskal; s težavo je šlo, a obiskal sem te. Povej mi, sveta Uršula, ali zadnjič? Breg je hud in moje noge so slabotne kakor noge otroka. Pa saj sem se že poslovil od tebe, sveta Uršula, in priporočil sem se ti v varstvo in pomoč.“ — Gašpur si je obrisal solzi, ki ste mu pri-vreli iz oči. Težko je bilo slovo od prijazne cerkve, a še težja je bila misel, da morda nikdar več ne bo videl cerkvice od znotraj. Strmel je tiagor in misli so mu bežale po glavi, v srce pa se je selila tiha žalost.

Tedaj počil spodaj v gozdu strel in še eden. Maroga je privzdignila glavo, nastavljala ušesa in nemirno stopicala krog grma.

„Lovci so“, zagodrnjal je Gašpur, „na lov hodijo in Bogu čas kradejo. Doma bi ostali in delali. A kaj boš, dela ne najdejo, pa ga tudi ne iščejo. Pokazal bi jim, takim lenuhom!“

Pasje bevskanje ni hotelo prenehati in počil je strel zdaj tu, zdaj tam, vedno višje. Lovci so šli po Nadlesovem gozdu, ki je mejl na Jevšnikov svet. „Se kozo mi vstrelijo, lovci nepoklicani“, hudoval se je Gašpur po pravici. „Neroda jagarska bo imela kozo za zajca, pa po njej bo.“

Tedaj se je prikazal ob robu gozda lovec, ozrl se na vse strani in nastavljal puško naravnost proti grmu. Gašpur je skočil, kakor bi ga pičil gad. Oprtel se je na grma, vzdignil roko in zakričal: „Ne streljajte! Moja kozo...“, ni še izpregovoril, ko počil strel in krogla zadene Gašpurja naravnost v čelo. Starec se je stresel in omahnil, a takoj se je zvrnil in zavpil z močnim glasom: „Nesrečni jagri, mene ste vstrelili!“ — Zdrsil je z roba in obležal pod robom kakor mrtev; iz čela mu je vrela kri, topla kri, in škropila zemljo. Maroga je stala poleg njega, pripogibala glava in pritiskala svoj gobec na Gašpurja, kakor bi ga hotela vprašati: „Gospodar, kaj ti je?“ — Gašpur je počal v groznih bolečinah. To je vedel, da se je zgodilo ž njim nekaj strašnega, nekaj krvavega, a položaja si ni mogel prav razložiti. V glavi ga je bodlo in kljuvalo, kakor bi mu jo hotelo raznesti in o motica se ga je lotila neprestano.

„Sovražnik je prišel“, govoril je zmedeno, „Turki ali Rus in me vstrelil v čelo, a jaz še živim. O Bog, zakaj nisem takoj mrtev, ne bilo bi treba umirati. Hu, Galicija, kako si mrzla! Proč, proč odtod! Domov moram, v svojo kočo; tam se spočijem in umrem.“

Z zadnjimi močmi se je vzdignil in opotekaje se lezel proti domu. Z desnico se je prijemal za čelo; kri je vrela iz rane, tekla v rokav, kapljala po licu, po obleki in padala na tla. Za Gašpurjem je korakala maroga vsa prestrašena in zbegana od strela. Nekaj

Najnovejša poročila se nahajajo pred tiskarji.

skusili, da bi nas s silo pregnali, a vedno jih s krvavimi glavami zapodimo. Dne 15. januarja smo zopet krepko pozdravili Črnogorce z naših topov. Z daljnogledom smo opazili, da se je več sto sovražnikov prikazalo izza nasprotnega skalovja. Takoj smo namerili naše moralne topovske cevi v tisto smer in veselili smo se, ko smo opazili ugoden uspeh naših topničarjev. Le malo črnogorskih predrznežev je odneslo zdravo kožo. Tako se ponavlja življenje dan za dnem.

Ne žalostite se, če sta morala tudi Janez in Jakob iti v cesarsko službo. Mislite si, da vojska ni vsak dan ali vsako leto. Saj je lepo za našo družino, ako smo trije bratje v cesarski sukni in se pod avstrijsko zastavo borimo za ljubo domovino. Če pa kateri od nas pade, pa si morate misliti, da je padel častne smrti kot junak domovine. Vojskine te zavele tisti zlahkoto prenaša, ki zaupa v Boga, njemu se ni treba bati sovražne krogle, ne žeje, ne gladi. Sedaj, ko pomagamo braniti domovino, se spominjam otroških let, ko smo bratje in sestre skupaj prepevali: „Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri!“ ali pa tisto: „Srečno, oče dobri vi, kolkokrat ste mi kruha dajali, al' zdaj pa nikdar več, jaz grem pod oster meč“. Vse to se sedaj uresničuje. Upam, da se še kedaj vidimo, čeravno pravi star slovenski pregovor: „Srečen bo, kateri bo v tej strašni svetovni vojski zdrav in živ ostal“. Pa saj to ni več vojska, to je že mesarsko klanje. — Dragi domači! Molite za nas tri brate in sine, da bi se še enkrat zdravi vrnili. Leto in dan bi še prenašal vojskine težave, a samo nekaj se bojim, da bi prišel po vojski domov kot invalid, brez roke ali noge. Tega me ljubi Bog in Marija obvarujta! Z Bogom! Zdravi ostanite!

Cesarju sem prisegel zvestobo!

Jožef Vouk iz Pilištanja, vojak-pešec 87. pešpolka, skaderskega bataljona, piše svoji sestri Mariji Toplišek v Dragomaričah s srbskega bojišča:

Draga sestra in svaki! V nevarnih dnevih se še vedno spominjam na svoje drage domače in prijatelje. Oh, da bi še enkrat dočkal življenje, kakoršnega sem imel nekdanj med svojimi dragimi domačimi! Pa obupalo se ni moje srce. A tudi ne bo, dokler ostane življenje v meni. Prisegel sem zvestobo cesarju in domovini!

Oh, kaj sem že moral vse prestati! Mnogo lakote, zime, strahu in groze, pa vse sem voljno pretrpel za ljubo domovino. Le nekaj me je silno žalostilo. Prvi dan, ko smo stopili v grozni boj s sovražnikom, pobral mi je neusmiljeni sovražni svinec mnogo tovarišev, kateri so morali zdravi in mladi storiti smrt. Oh, to je bilo žalostno za me, ker pred par dnevi smo še skupaj prepevali, in ne dolgo potem so že ležali moji prijatelji v hladni tuji zemlji.

Nadomestili so nam padle vojake in zopet smo šli v boj. In to je šlo skozi celih pet mesecev, tako, da so nam morali nadomestiti število bataljona osemkrat. Nešteto krat sem bil že v smrtni nevarnosti, pa me je še Bog obvaroval in prečista Devica Marija. Gotovo mi pomaga moja molitev in molitev mojih zlatih domačih. In tudi molitev mojih tovarišev-junakov, ki se že gotovo veselijo v svetih nebesih. Priporočam se vedno sv. Jožefu za srečno zadnjo uro, ako mi je odločena na bojišču. Ako mi pa še ni smrt odločena, sem se pa zaobljubil Mariji Pomagaj na božjo pot, ako me še srečno pripelje nazaj v ljubo slovensko domovino.

Prosim, draga sestra, ohrani si to pismo za spomin na svojega brata in prosi Boga, da mi še dodeli milost, da se še vrnem v svoj domači kraj. Z Bogom, sestra in dragi svaki! Dal Bog in sreča junaška zmago našemu orožju in pogin našim sovražnikom!

Priča nesrečne bratove smrti.

Jožef Les, vojak 87. pešpolka, doma v Stolovniku pri Rajhenburgu, piše s srbskega bojišča svojim domačim dne 21. januarja:

Ljuba mati in bratec! Nahajam se čeli čas vojske na lužnem bojišču in dan za dnem sem videl strašne prizore. Ali roka božja me je dosedaj obvarovala.

majali z glavami. Gospodar je rekel: „Ako mu je šla krogla v možgane, ni zanj rešitve. V bolnišnico ga spravimo; zdravnik bo vedel kako in kaj“.

Drugega dne je pripeljal Jevšnik gare; na dno so postlali slame, pognili jo z odejo, na njo pa položili Gašpurja in ga zavili v rjuhe in cunje. Že je hotel pognati gospodar vola, ko se oglasi v hlevu maroga. Tako žalosten in turoben je bil njen glas, da se je zdramil Gašpur. Krenil je glavo, pogledal v kočjo in se hotel vzdigniti.

„Kam me peljete“, govoril je z rahlim glasom, „ne odtod, doma me pustite. Če že moram umreti, naj umrem vsaj v svoji koči. Maroga, kaj bo s teboj? Si-roti! Ločiti naju hočejo. Kdo te bo krmil, kdo varoval pred zlobnimi ljudmi? — Prosim, nesite me nazaj v kočjo, ne odtod!“ Omahnil je na odejo in se onesvestil; tedaj je pognal Jevšnik in Gašpur se je ločil od svoje maroge in kočje na večno.

Umril je v bolnišnici čez nekaj dni. Zdravniku se ni posrečilo odstraniti krogle iz glave; povrh se je začela rana še gnojiti. Gašpurju se je mešalo; zadnje njegove trezne besede so bile, ko se je ločil od svoje kočje, a zadnje besede so bile: „Domov, domov v mojo kočjo! — O Bog — vstrelili so me — odpusti jim — nedolžnega človeka so spravili vili v grob“. Čez trenutek je bil mrtev.

Gašpur je umrl v krvavem letu 1914, kakor jih je umrlo na tisoče in tisoče tisto leto.

Angel varih me je spremljal v vseh bojih in me čuval. O, da bi že skoraj Bog dal konec te strašne vojske! Ker ne vem, kaj mi je Bog odločil, pošiljam Vam sliko iz vojnega kraja, da jo boste imeli za spomin na sina Jožefa. Ne vem sicer, če bi me sedaj spoznali, ker sem se zelo izpremenil. Britev sem pa zgubil, ko sem za Srbom „šturmal“.

Ljuba mati! Videl sem strašne prizore ali najstrašnejši je bil, ko sem opazoval, kako je moj brat Ivan tri korake od mene zadet od krogle v prsa se zgrudil na tla. Nenila smrt ga je pobrala izpred mojih oči. Zapustil je ženo z otročiči. Prosim Vas, pišite mi, če veste kaj o mojem mlajšem bratu, ali je živ ali je mrtev, ali ujet. Še enkrat Vas lepo prosim, spominjate se me večkrat v molitvi, da bi ljubi Bog dal in Marija, da bi se še enkrat vsi skupaj zdravi videli na tem svetu. Takrat, ljuba moja mati, sestre in bratje, bo moje največje veselje. Veselje moje bi bilo, ako bi našel tudi vse sosedo tako zdrave, kakor sem jih zapustil. Upam v Marijo in sv. Jožefa, da mi bosta sprosila od Boga, da me še usoda pripelje nazaj. Vam, draga mamica, in vsem drugim nebroj iskrenih pozdravov!

Po hudi uri zasije solnce.

Piše Dragotin Novak, četovodja pri infanterijskem divizijskem štabu št. 28 (vojna pošta št. 73) dne 31. januarja našemu uredniku s severnega bojišča:

Slavna junaštva 87. pešpolka.

Dragi! Dne 27. in 28. januarja, so se vršile grozovite bitke v zasneženih goratih Karpatih. Sovražnik nas je napadel s podvojeno močjo ter napel vse sile, samo da bi vrgel naše slovenske fante 28. divizije iz utrdb.

Stražno klanje „na nož“ in pokanje strojnih pušk je trajalo dva dni in dve noči, tako kakor da bi hotel biti konec sveta. V tem klanju se je v prvi vrsti odlikoval zopet pešpolk št. 87, kateri je sam zajel v tem klanju okroglo 800 Rusov. Tudi pešpolk št. 47 ni hoteli veliko zaostajati, ampak je pridno podpiral naše „Pričke“. Pešpolk št. 27 pa je iz pušk pozdravljaj ruske strice, da je bilo kar veselje. Vsega skupaj je zajela naša divizija ta dva dni približno 3000 Rusov in približno toliko jih je šlo na drugi svet.

Spet so govorili bajoneti slovenskih fantov, da se zeleni Spodnji Stajer ne boji nobenega sovraga in gremo vsakokrat v boj z geslom: „V srcu Boga, v roki pa puško!“ in ne premaga te prav nobeden sovrag!

No, ta strašna dneva sta spet minula z veliko zmago naših ter smo doživeli „dan solnea“, dan življenja. Junaštvo slovenskih vojakov je res mnogokrat nepopisno. Ko se vrhemo po sklenjenem miru domov, bomo kot protiuslugo za naše hrabre čine zahtevali, da se naše narodne svečnice ne bodo več teptale v blato. Že dolgo nismo mogli se udeležiti sv. maše in danes, dne 31. januarja, kakor bi hotelo biti od Boga, nas je ta sreča doletela. Tukaj v teh mrzlih hribih, v trgu Z. smo zaslišali zopet v šestih mesecih glas zvona, kateri nas je povabil v hišo božjo. Kakor telefonično se je raznesla vest pri vseh vojaki, da je katoliško-rimska cerkev blizu in bo tudi sv. maša po našem obredu. Vojak F. Vogrin od Sv. Trojice v Slov. gor. je celo od velike skrbi, da ne bi zamudil službe božje, zašel z vrečo ovsa v cerkev in tako ostal, dokler ni minula služba božja.

Kaki prizori so se odigrali v cerkvi! S tovarišem korporalom 87. pešpolka Jožefom Hvalencem (iz Maribora) sva šla skupno v cerkev. Ko se oglasijo orglje in glas duhovnika pred altarjem „Dominus vobiscum“, sva se spogledala in takoj so bile najine oči polne solz, tako da niti nisva mogla drug drugemu reči: Tukaj sva doma! Vsi vojaki so imeli blede obraze in solzne oči in to vse zato, ker nas je Vsemogočni zopet obvaroval sovražnih šrapnelov in granat. Le prehitro je minul ta srečen trenutek; z veselimi in lahkiimi srci smo odhajali iz hiše božje. Mislil sem celo, da sem bil v domači ljutomerski cerkvi ter se med tem spozabil in odšel na levo po cesti, misleč, da grem na dom k obedu v Strožjo vas. Žalibog sem se spomnil, da me že čaka „švarc“, da ga kmalu zajezdim.

Mnogo prisrčnih pozdravov na zlato „Prickijo“ pošilja še živeči Dragotin Novak, četovodja.

Dvakrat je obhajal Božič.

Topničar J. H. iz Sv. Lovrenca na Dr. p. piše dne 10. februarja s severnega bojišča med drugim: „Naznanim Vam, da sem bil pri polnočnici v mestu Huszth, kjer smo imeli ravno toliko časa, da smo lahko šli v cerkev. Tukaj so v župniji tri vere: eni verujejo isto, kakor mi in imajo sveti dan 25. dec. kakor mi. Drugi pa imajo sv. dan 7. januarja ter gredo v cerkev k polnočnicam na Treh kraljev zvečer. Šel sem tudi jaz z njimi, tako, da sem bil letos dvakrat pri polnočnicah. Tam se sv. opravilo vrši drugače kot pri nas: sv. maše nimajo v cerkvi, mašnik stoji sredi cerkve in bere iz bukvice, ljudje pa pojejo za njim, eni pa jočejo. Nekoliko dni že imamo konje pri nekem kmetu. Na 3. kraljev dan nam je pripravil jesti in piti, kar je kateri hotel do polnoči, potem pa smo šli z njimi k polnočnicam. Tu imajo navado, da na sv. večer jedo in pijejo, kakor pri nas na pust. Pri nas imamo slučaj, da sta oče in sin skupaj pri vojaki: oče je star 44 let, sin pa 19 let. Oče je že v zemlji, pa

sin ne upa domov pisati. Žena zmiraj v pisnu pozdravlja očeta in pa sina, ker ne ve, da očeta že dolgo krije črna zemlja.

Izdajice so krivi.

Nam že znani Vinko Lorber od Sv. Križa pri Rog. Slatini, ki se vojskuje že 6 mesecev na severnem bojišču, piše svojemu prijatelju:

Bojno polje, dne 24. januarja 1915.

Dragi! Ravnokar sem sprejel od Vas poslana pisma z dne 17., 12., 14. januarja 1915, ter obenem tudi zabojček z božičnico. Prisrčna hvala za poslano. Vse sem v redu dobil. Kavini liker, čokolada, pristne štajerske klobasice, zlahtne smodke, vse, vse, mi je najbolje dišalo. Posebno mi je prišlo prav perilo, katerega sem že tako nujno potreboval. Bog plati vse! Če se kedaj zopet vidimo, hočem Vam vse po možnosti povrniti. Ako mi je pa odločena smrt, pa Vam naj Bog vse stotero povrne. Tudi prve tri zavjete sem v redu prejel. Samo od mame poslanega še ni od nikoder na svetlo, čeravno je že od 12. decembra 1914 na potovanju. Sicer pa bo že tudi enkrat prikimalo, se vsaj malo prihrani. Jaz sem Vam do sedaj redno trikrat v tednu pisal, vendar se veliko pisem potoma izgubi. Sedaj se vojskujem v bližini Karpatov. Vreme namo še precej zmerno, snega malo. Pred dnevi sem bil malo bolan, sedaj sem že zopet popolnoma zdrav. Kako pa je kaj pri Vas? Ste li zdravi? Mi se tukaj držimo še vedno dobro in naklestimo Ruse, kjer se da. Včeraj smo imeli žalosten posel. Obesili smo 12 izdajice, ki so imele telefonsko zvezo z Rusi. Naše žice so namreč prerezali in jih zvezali z ruskimi ter na ta način obveščali Ruse o naših postojankah in pripravah. Ko bi mi v Galiciji ne imeli toliko vohunov in izdajic, bi danes morda celo Rusko-Poljsko bilo v naših rokah. Ti ljudje pa izrabijo vsako priliko. Ko bi prišel od Vas kdo semkaj pogledat, kako se nam godi! Pisati Vam vsega ne morem. Stanujemo v krasno izdelanih podzemeljskih vilah. To bi bilo kaj za K., ki se na te stavbe razume in bi ime, pri nas dela in služka dovolj. Človek mora imeti železne živce, da se vojni privadi. Od začetka se nam je videlo vse tako neuljudno, sedaj pa smo se vsega že tako privadili, da smo vsi potrti, če samo en dan ne streljamo. Seve, če je le želodec v redu, potem vse gre. Če pogledamo malo za okope in cestne jarke, vidimo ležati padle vojake iz naših in sovražnih vrst. Padli so za domovino in s tem dovršili svojo častno dolžnost. Sedaj spijo v medsebojnim miru, dokler jih ne zbudi trobente glas in se snidejo zopet s svojimi tovariši, od katerih jih je smrt za sedaj ločila. Vse svoje znance in prijatelje najiskrenejše pozdravlja Vaš Vinko.

Vojna je strašna igra.

Jožef Korpar iz Oslušovec, ki se sedaj nahaja na severnem bojišču, je poslal svojemu prijatelju Jožefu Lah v Oslušovce pismo s sledečo zanimivo vsebino:

Severno bojno polje, 29. jan.

Predragi prijatelj! Hvala Bogu, sem vskliknil veselo, ko sem našel tisti zlači čas, da se zamorem le toliko ogreti, da ti lahko nekoliko obširneje popišem, kako se nam kaj godi. Kakor veš, sem preživel tukaj že pet mesecev, roka Najvišjega me je čuvala, da sem do danes še zdrav. Brezštevilno vročih ur je že preteklo, v katerih sem v duhu jemal slovo od svojih ljubih starišev, sester in tovarišev, a ostal sem še do danes nepoškodovan. Vojna je strašna igra, predstavljati si jo more le ta, ki jo je okusil.

Sedaj pa ti hočem nekoliko natančneje popisati, kako smo se včeraj imeli. V jutro na vse zgodaj nas so začeli pozdravljati z granatami in šrapneli, a mi smo jim odgovarjali tako, da so se začeli tresti njih strelni jarki. Šli so kakor čebele iz panja. Naši junaki pri pešpolku št. 87, 47 in 17 so jim pa sledili. Ujeli smo čez 2000 Rusov. Vsi ujetniki, ko so enkrat prisiljeni orožje odstraniti, se veselijo, da so rešeni tega strašnega dela.

Naznanim ti tudi, kako sem se jaz včeraj hitro umaknil kosu šrapnela. Popravljaj sem si namreč že med potjo svoje čevlje, a med tem se mi je zdelo, da mi pravi nekdo: naprej! Nato sem res pospasil par korakov, a kaj se je zgodilo. Ravno na tisto mesto, kjer sem poprej stal, je priletel kos že razpčenega šrapnela; gotovo bi me bilo ubilo. Zahvalil sem Boga in svojega angelja varuha, da me je tako čudežno obvaroval smrti. Natančneje ti žalibog ne morem popisovati, ker imam premalo časa ter tudi v peči, pri kateri sem do sedaj bil, je nastala tema. Prsti so že tudi trdi. Ako ljubi Bog da, da se še enkrat vidimo, tedaj ti bom vse natančneje razložil. Kakor ti je že znano, nimam drugega tovariša, kakor g. Vilčnika z Mezgovec, ki je tukaj kot ognjičar. Pred kratkem je nama z g. Vilčnikom pogorelo poljsko poslopje ali šotor. Škoda je tem večja, ker nisva bila zavarovana pri nobeni tukajšnji banki. Na mojo žalost mi je g. Vilčnik zbolel in sedaj sem zopet sam. Tukaj imamo prav trdo zimo in največji revež je ta, ki leži kje na mrazu težko ranjen.

Ker se spet pripravljamo na odhod iz tega mesta, moram končati. Ob priliki zopet kaj več. Iskrene pozdrave na vse pozname!

Slovenci zaslužimo ime junaki.

Ivan Mir, doma z Rožičkega vrha pri Sv. Juriju ob Ščavnici, piše dne 23. januarja svojim starišem iz Galicije, kjer se že 6 mesecev vojskuje: